

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГАРАНА АКАДЕМІЯ
факультет агротехнології та екології
кафедра захист рослин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЗАГАЛЬНА ЕНТОМОЛОГІЯ

освітньо – професійна програма Захист і карантин рослин
спеціальність 202 Захист і карантин рослин
галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство
освітній ступінь бакалавр

Розробник:
Марина Піщаленко
доцент кафедри захист рослин, кандидат
сільськогосподарських наук, доцент

Гарант:
Віктор Писаренко
професор кафедри захист рослин
доктор сільськогосподарських наук, професор

Полтава
2020 р.

Форма опису навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Загальна ентомологія
Назва структурного підрозділу	Кафедра захист рослин
Контактні дані розробника, який залучений до викладання	Викладач: Марина Піщаленко,- к.с-г.н, доцент Контакти : ауд. 77, навчальний корпус №1 E-mail: marina_pischalenko@ukr.net
Сторінка викладача	https://www.pdaa.edu.ua/people/pishchalenko-marina-anatoliivna
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність	202 Захист і карантин рослин
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Базові знання з природничих наук

Опис дисципліни

Дисципліна «Загальна ентомологія» дає можливість майбутнім фахівцям в сфері захисту рослин вивчити особливості зовнішньої і внутрішньої будови комах, їх онтогенез, класифікацію та систематику, а також вплив навколишнього середовища на особливості поширення та адаптивні реакції організму комах; значення комах в природі і житті людей.

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: полягає в поглибленні та узагальненні інформації про особливості зовнішньої та внутрішньої будови комах, основні їх біологічні риси, шляхи розвитку та взаємодії з іншими компонентами природних екосистем, з положенням класу комах в системі органічного світу

Основні завдання навчальної дисципліни: полягають у створенні системного підходу щодо розуміння особливостей будови комах на молекулярному, клітинному, тканинному, органному, організмовому, популяційно-видовому і біосферному рівні організації живої матерії; розвитку уявлень про єдність процесів онто- та філогенезу у комах та засвоєнні сучасних принципів таксономії та систематики тварин;

Загальні

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові

ФК 1. Здатність проводити фітосанітарну діагностику хвороб рослин, комах, кліщів, нематод, гризунів та бур'янів за новітніми принципами і методами.

ФК 3. Здатність прогнозувати процеси розвитку і поширення шкідливих організмів.

ФК. 7. Здатність здійснювати фітосанітарний моніторинг щодо виявлення, ідентифікації та визначення особливостей біології та екології шкідливих організмів в Україні та відповідно до угод СОТ, СФЗ, європейських вимог.

Програмні результати навчання

ПРН 6. Коректно використовувати доцільні методи спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування об'єктів агробіоценозів та підтримання їх стабільності для збереження природного різноманіття.

ПРН 16. Знати основні історичні етапи розвитку предметної області.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Вступ до предмету.

Тема 2. Морфологія комах.

Тема 3. Будова грудного і черевного відділу тіла комах.

Тема 4. Внутрішня будова комах.

Тема 5. Розвиток комах.

Тема 6. Систематика та класифікація комах.

Тема 7 Характеристика класу вищі або крилаті комахи.

Тема 8. Екологія комах.

Тема 9. Антропогенні фактори навколишнього середовища та їх вплив на комах.

Тема 10. Особливості поширення та виживання комах.

Тема 11. Основи біоценології комах.

Трудомісткість

Загальна кількість годин – 180 год. Кількість кредитів – 6.

Вид підсумкового контролю – залік.

Структура курсу

Назва тем	Кількість годин			
	Денна форма			
	усього	у тому числі		
л		лаб	с.р	
Тема 1. Вступ до предмету	12	2		10
Тема 2. Морфологія комах	16	2	4	10
Тема 3. Будова грудного і черевного відділу тіла комах	16	4	2	10
Тема 4. Внутрішня будова комах	18	4	4	10
Тема 5. Розвиток комах.	18	4	4	10
Тема 6. Систематика та класифікація комах	21	4	2	15
Тема 7 Характеристика класу вищі або крилаті комахи	19	2	2	15
Тема 8. Екологія комах	16	4	2	10
Тема 9 Антропогенні фактори навколишнього середовища та їх вплив на комах.	14	2	2	10
Тема 10. Особливості поширення та виживання комах	16	4	2	10
Тема 11. Основи біоценології комах	14	2	2	10
Усього годин	180	34	26	120

Політика оцінювання

Академічна доброчесність. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб) і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права: надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Дедлайни та перескладання. Лабораторні роботи, завдання із самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюється на нижчу оцінку. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності з поважних причин та з дозволу деканату.

Система оцінювання

Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН 6. Коректно використовувати доцільні методи спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування об'єктів агробіоценозів та підтримання їх стабільності для збереження природного різноманіття	Словесні методи: лекція, пояснення, бесіда, розповідь, самостійна робота з навчальними посібниками, підручниками Наочні методи: ілюстрування, демонстрування Практичні методи: лабораторна робота; робота з навчально-методичною літературою, конспектування Методи самостійної роботи	-опитування теоретичних питань, виконання завдань лабораторної роботи; виконання завдань самостійної роботи
ПРН 16. Знати основні історичні етапи розвитку предметної області.	Методи проблемно-пошукові Робота під керівництвом викладача: виконання лабораторної роботи Методи формування пізнавальних інтересів: створення ситуації інтересу в процесі викладання навчального матеріалу; створення ситуації новизни навчального матеріалу Методи лабораторно-	-опитування теоретичних питань, презентація; виконання завдань самостійної роботи

	<p>практичного контролю Методи усного контролю: індивідуальне та фронтальне опитування, обговорення теоретичних питань. Бінарні методи: словесно-інформаційний; наочно-ілюстративні Комп'ютерні та мультимедійні методи: використання освітніх мультимедійних презентацій; дистанційне навчання Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment)</p>	
--	--	--

Критерії успішного опанування програмних результатів навчання

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	Максимальна кількість балів	Мінімальний пороговий рівень оцінок, балів
ПРН 6. Коректно використовувати доцільні методи спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування об'єктів агробіоценозів та підтримання їх стабільності для збереження природного різноманіття	50	50	30
ПРН 16. Знати основні історичні етапи розвитку предметної області.	50	50	30
Разом	100	100	60

Система оцінювання навчальних досягнень студентів національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Зараховано
82-89	B	
74 – 81	C	
64 -73	D	
60 – 63	E	
35-59	FX	Не зараховано
0 - 34	F	

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Бей-Биенко Г.Я. Общая энтомология: учебник для университетов и сельхозвузов. 3-е изд. доп. М:Высш.школа, 1980. 416 с.
2. Байдик Г.В. та інші. Сільськогосподарська ентомологія: підруч. К.: Вища освіта, 2005. С. 511.
3. Васильєв В.П., Лісовий М.П. Довідник по захисту польових культур /К.: Урожай, 1993. 224 с.
4. Гайченко В.А., Царик П.И. Екологія тварин : навч. посіб. Херсон: Олді-Плюс, 2012. 232 с.
5. Ковальчук Г.В. Зоологія з основами екології. Суми: Університетська книга, 2003. 592 с.
6. Рубан М.Б. Практикум із сільськогосподарської ентомології: навч. пос. М.Б. Рубан, Я.М. Гадзало; К.: Арістей, 2010. 472 с.
7. Рубан М.Б. Сільськогосподарська ентомологія: підруч; К.: Арістей, 2007. 520 с.
8. Рубан М.Б. Шкідники овочевих і плодово-ягідних культур та заходи захисту від них К.: Урожай, 2004. 204 с.
9. Федоренко В.П., Покозій Й.Т., Круть М.В. Ентомологія. підруч.; К: Фенікс, Колобіг, 2013. 344 с.
10. Червона Книга України. Тваринний світ. /За ред. І.А. Акімова. К.: Глобалконсалтинг, 2009. 624 с.

Допоміжна

1. Сільськогосподарська ентомологія /за ред. Проф. Б.М. Литвинова, М.Д. Євтушенка К.: Вища освіта, 2005.
2. Захваткин Ю.А. Курс общей энтомологии. М: Колос, 2001. 340 с.